

REFERAT Land- og Byudviklingsudvalget (2022-2025) d. 22-08-2024

Mødedato Torsdag d. 22. august 2024 kl. 16:00

Mødested Hyrup Forsamlingshus,

Mødedeltagere Bent Kloster, Bo Morthorst Rasmussen, Preben Holmberg, Allan
Emiliussen, Cecilie Haaland, Marie Skødt, Jannie Boysen Westergaard

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Udvikling af Engparken.....	4
Udviklingsplan Vojens - status på indsatser.....	7
Status på områdefornyelse i Gram.....	9
Status på områdefornyelse i Nustrup.....	11
Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram - anlægsbevilling.....	13
Landsbyfornyelsespuljen - Indsats på hovedgaden.....	15
Revidering af politik for medborgerskab og samspil med frivillige.....	17
Opfølgning på dialogmøde.....	19
Bosætningstiltag.....	20
Gensidig orientering.....	22
Politisk koordinering mellem udvalg.....	23
Dialogmøde med besøgs-klynger.....	24
Underskriftsside.....	25

Punkt 72: Godkendelse af dagsorden

21/24497

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- dagsordenen godkendes

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Punkt 73: Udvikling af Engparken

24/4132

Sagsresume

Opfølgning på borgermøde afholdt den 22. maj samt beslutning om det videre arbejde med udvikling af Engparken beliggende Kirkealle 22A i Gram.

Komplekset består af tre byggeafsnit, der tilsammen udgør den almene boligafdeling, Engparken. Den bygning, der tidligere har huset 18 plejeboliger, er ikke længere i drift. Derfor skal der tages stilling til hvilken funktion plejecenterbygningen skal have i fremtiden, og hvordan input fra borgermødet kan indgå i den videre udvikling af bygningskomplekset såvel som Gram by.

Beslutningskompetencen i forhold til landsby- og områdefornyelse – og dermed udviklingsplanen for Gram - ligger i Land- og Byudviklingsudvalget.

Beslutningskompetencen i relation til udbud af ejendomme og tilsyn med støttet byggeri ligger i Økonomiudvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at Land- og Byudviklingsudvalget anbefaler over for Økonomiudvalget, at

- input fra borgermødet om ønsker til aktiviteter og funktioner i bygningerne indgår i Land- og Byudviklingsudvalgets videre arbejde med områdefornyelse i Gram by.
- udviklingen af bygningskomplekset, Engparken, Kirkealle 22A, Gram overdrages til Økonomiudvalget med henblik på salg.

Sagsfremstilling

Den almene boligafdeling, Engparken, består af tre byggeafsnit, se bilag 1. Den del af komplekset, der har fungeret som plejecenter har ikke været benyttet siden juli 2023.

Tilbage i marts 2024 godkendte Land- og Byudviklingsudvalget følgende proces til afdækning af fremtidig funktion og anvendelse af plejecenterbygningen:

- Afholdelse af åbent borgermøde
- Politisk drøftelse af indkomne forslag
- Udvalgets forslag til bygningens fremtidige anvendelse indstilles til Økonomiudvalget

Den 22. maj blev der afholdt borgermøde om områdefornyelse i Gram by, herunder et punkt om hvilken funktion Engparken kan have i den kontekst.

På borgermødet blev der informeret om, at plejecenterbygningerne er underlagt almenboliglovgivningen, hvorfor der er en række praktiske og økonomiske begrænsninger i forhold til den fremtidige anvendelse.

I et scenarie hvor kommunen beholder ejendommen til øvrige kommunale formål, kræver det bl.a. indfrielse af belåning på ca. 9 mio. kr.

Overdragelse til privat investor kræver ligeledes indfrielse. Ved salg til en almen boligorganisation overtages gældsforpligtelserne og kommunens tomgangslejepligtelse bortfalder, såfremt boligerne ommærkes fra ældreboliger til familieboliger.

På den baggrund anbefaler Teknik og Klima, at Økonomiudvalget afsøger muligheden for en hel eller delvis afhændelse af bygningskomplekset.

Der blev på borgermødet udtrykt et stort ønske om, at foreninger og frivillige borgergrupper fortsat kan anvende bygningens sal og øvrige fællesarealer til for eksempel værksteder, sundhedsfunktioner og et mødested generelt.

Et salg udelukker ikke nødvendigvis, at sådanne aktiviteter fortsat kan forankres i Engparken og det kan indgå i overvejelserne i forbindelse med et salg. Dog foreslås det, at borgernes ønsker til aktiviteter og funktioner for nuværende indgår i Udvalgets videre arbejde med områdefornyelsen i Gram by.

Sideløbende har Teknik og Klima – i samarbejde med Voksen og Sundhed og Boligkontoret Danmark – afdækket en række scenarier for bygningernes fremtid. Teknik og Klima har derudover haft markedsdialog med henblik på at afsøge efterspørgslen for sådanne bygninger på det private marked.

De undersøgte scenarierer dels salg af hele komplekset enten til en almenboligorganisation eller til en privat investor. Desuden er det undersøgt, hvorvidt der kan ske et isoleret salg af byggeafsnittet Plejecenteret. Dette scenarie vanskelliggøres dog at, at byggeafsnittene hænger sammen fysisk og forsyningsmæssigt.

For en nærmere beskrivelse af bygningskomplekset og scenarier henvises til bilag 2. For en nærmere beskrivelse af omkostninger ved adskillelse af de to byggeafsnit henvises til bilag 3.

Økonomiske forhold

I Plejecenterbygningen er der et støttet lån i Kommunekredit, optaget i 1997 med en hovedstol på i alt 10.371.200 kr. Baseret på nugældende kurser vil en indfrielse koste ca. 9 mio. kr.

Idet Plejecenteret er tomt, betaler Kommunen hele udgiften til leje. Tomgangslejen udgør 1,313 mio. kr. årligt. Tomgangslejen betales fra det skattefinansierede budget og ind til den almene boligafdelings økonomi, dette uagtet af det er Haderslev Kommune der ejer bygningen.

Driftsøkonomien, herunder tomgangslejen, er fortsat forankret i Voksen og Sundhed frem til endelig afklaring af bygningskompleksets fremtidige funktion og ejerskab.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024
- Økonomiudvalget 24. september 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Bilag

Engparken kort

Notat fra Lorens Meyer

Notat om den almene boligafdeling Engparken

Punkt 74: Udviklingsplan Vojens - status på indsatser

23/14649

Sagsresume

Orientering om status på indsatser i Vojens afledt af den udviklingsplan, som kommunalbestyrelsen i februar 2023 vedtog. Udviklingsplanen fokuserer på tre byområder - Rådhuscentret, Stationsområdet og Halområdet - samt forbindelsen mellem disse i form af Vestergade og Østergade. Der er nedsat en styregruppe med deltagelse af blandt andre medlemmer fra Land- og Byudviklingsudvalget samt Forum Vojens, og der er igangsat indsatser i alle de nævnte byområder.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

I denne sag gives der en status på indsatser i Vojens afledt af den udviklingsplan, som Kommunalbestyrelsen i februar 2023 vedtog. Udviklingsplanen tager afsæt i en akupunkturstrategi, hvor der er udpeget en række byområder, der skal prioriteres og arbejdes videre med, når Vojens fremover skal udvikles. Det drejer sig om Rådhuscentret, Stationsområdet, Halområdet og forbindelsen mellem disse i form af Vestergade og Østergade. Se bilag 1.

Land- og Byudviklingsudvalget har ansvaret for at sikre, at planen bliver realiseret – i tæt samarbejde med Forum Vojens, borgere og øvrige relevante interessenter. Der er nedsat en styregruppe med politisk deltagelse, repræsentanter fra Forum Vojens samt repræsentanter fra de forskellige forvaltninger i kommunen. Derudover er der nedsat en arbejdsgruppe for halområdet ligeledes med politisk deltagelse, deltagelse fra Forum Vojens, repræsentanter fra Vojens Hallerne samt forvaltninger i kommunen.

Der er igangsat projekter og initiativer i alle prioriterede byområder i Vojens – nedenfor gives en kort status. Derudover er der som bilag 2 vedlagt en visuel oversigt.

Rådhuscenteret:

- Skitseprojekt for Rådhuscentrets udeområder. Projektet konkretiseres løbende i dialog med de erhvervsdrivende i området, som der indtil nu har været afholdt to dialogmøder med, hvor der har været stort fremmøde. Styregruppen anbefaler, at de statslige byfornyelsesmidler prioriteres til realisering af dette projekt, hvorfor Land- og Byudviklingsudvalget skal behandle en sag herom i efteråret 2024.
- Undersøgelse af muligheder for udvikling af Sundhedscentret – indledende drøftelser.

Stationsområdet:

- Ungeafprøvning på stationen i dele af DSB's bygninger, som netop er forlænget til årets udgang, ligesom der er skabt mulighed for benyttelse af en større del af bygningsmassen.
- Etablering af nyt offentligt toilet, som 1. juli 2024 blev indviet.
- Godt samarbejde og løbende dialog med DSB Ejendomme, hvilket blandt andet har medført indsendelse af interesstilkendegivelse til pulje til mere trygge og attraktive stationer. Se bilag 3.

Halområdet:

- Nedsættelse af arbejdsgruppe, der specifikt skal arbejde med udvikling af halområdet. Tidligere planer og potentielle indsatser er blandt andet gennemgået og prioriteret, og på kommende arbejdsgruppemøde gennemføres workshop om udvikling af udenomsarealer.
- Opkøb af Trekanten 3 (tidligere Idé Møbler) og beslutning om nedrivning.
- Samarbejde med Hærvejsprojektet under Nordea Fondens nationale Hærvejssekretariat – både i forhold til Halområdet og Rådhuscenteret.

Derudover arbejder halbestyrelsen med diverse projekter relateret til deres aktiviteter, herunder renovering af hallerne, etablering af varmtvandsbassin og bedre fysisk sammenhæng i området generelt.

Østergade / Vestergade:

- Forprojekt for omdannelse af Vestergade/Østergade, der blandt andet har til hensigt at begrønne strækningen, skabe tryghed, nedsætte hastighed og forbedre forholdene for ”bløde trafikanter”. Styregruppen kvalificerede på seneste styregruppemøde skitser og principper for projektet, som der nu arbejdes videre med og beregnes overslag for.
- Budgetønske fra Land- og Byudviklingsudvalget med henblik på at sikre midler til detailprojektering af projektet for omdannelse af Vestergade/Østergade. Dette for at kunne igangsætte en områdefornyelse.

Derudover har Aktivitetscenter Povlsbjerg i samarbejde med Forum Vojens etableret en ny bypark, der støtter op om aktiviteter såvel som forskønnelse af Østergade.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Bilag

Udviklingsplan Vojens

Igangværende indsatser Vojens 2024

LBU dagsordenspunkt 6. juni 2024

Punkt 75: Status på områdefornyelse i Gram

24/6145

Sagsresume

Orientering om områdefornyelsen i Gram. Siden sidste orientering er der gennemført forskellige inddragelsestiltag for at få input til områdefornyelse fra borgerne i Gram. Ud fra de input er der udpeget tre temaer, som arbejdsgrupperne arbejder videre med. Temaerne er Bymidten, Forbindelser og trafik og Mødesteder. Indtil programmet skal godkendes i december, skal der afholdes yderligere to arbejdsgruppemøder, styregruppemøder og offentlig præsentation af programmet.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget besluttede den 12. oktober 2023 at opstarte en områdefornyelse i Gram, efter Teknik og Klima havde modtaget en ansøgning fra Vision Gram, se ansøgning i bilag 1.

Siden Land- og Byudviklingsudvalget blev orienteret om områdefornyelsen den 4. april 2024, er der blevet arbejdet på at konkretisere de tiltag, der skal beskrives i områdefornyelsesprogrammet. Da borgerne i Grams input er vigtige for at finde ud af, hvilke tiltag der skal realiseres, er følgende inddragelsestiltag gennemført:

- Informationsmøde
- Workshop for alle
- Workshop for unge
- Møde med skolebestyrelse og børnehavestyrelse
- Møde med Gram Skoles Elevråd
- Uddeling invitationer og opgaver forskellige steder i Gram på forskellige tidspunkter
- Oprettet styregruppe og arbejdsgrupper

Input fra dette arbejde har ført til tre temaer, som er:

- Bymidten – fx opgradering af Torvet, drøftelse af Gram Hotel
- Forbindelser og trafik – fx tung trafik gennem byen, stiforbindelser, der binder byen sammen
- Mødesteder – fx steder at mødes for unge og for voksne

I det kommende arbejde skal det konkretiseres yderligere, hvilke tiltag der skal realiseres. Dette arbejde sker i samarbejde mellem kommunen, rådgivere og arbejdsgrupper med lokale. Der er en arbejdsgruppe for hvert tema, og for mødesteder er der både en voksenarbejdsgruppe og en ungearbejdsgruppe. Derudover er der oprettet en styregruppe, som skal sikre sammenhæng i projektet gennem både udarbejdelse af programmet og realisering.

Det skal desuden bemærkes at det ofte bliver nævnt, at mange af børnene går på skoler udenfor Gram og at der er potentiale i skolen som et sted, hvor sammenhængskraften styrkes. Dette er dog ikke et emne, der vil blive arbejdet med i forbindelse med områdefornyelsen, da det er udenfor områdefornyelsens rammer.

I efteråret skal der holdes yderligere to arbejdsgruppemøder og tre styregruppemøder, hvor tiltagene skal konkretiseres til det færdige program som bliver præsenteret for det øvrige Gram i midten af november. Programmet skal politisk

godkendes i december. Se tidsplan i bilag 2.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Bilag

Vision Gram - ansøgning områdefornyelse.

Tidsplan Områdefornyelse Gram

Punkt 76: Status på områdefornyelse i Nustrup

24/6592

Sagsresume

Orientering om områdefornyelsen i Nustrup Sogn. Siden sidste orientering er der gennemført forskellige inddragelsestiltag for at få input til områdefornyelse fra borgerne i Nustrup Sogn. Ud fra de input er der udpeget fire temaer, som arbejdsgrupperne arbejder videre med. Det lokale hjerte, 20 minutters sognet, Naturen som sognets mødeplads, Ansigtet ud ad til. Indtil programmet skal godkendes i december, skal der afholdes yderligere to arbejdsgruppemøder, styregruppemøder og offentlig præsentation af programmet i starten af november.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget besluttede den 12. oktober 2023 at opstarte en områdefornyelse i Nustrup Sogn, efter Teknik og Klima havde modtaget en ansøgning fra Nustrup Sogn, se ansøgning i bilag 1.

Siden Land- og Byudviklingsudvalget blev orienteret om områdefornyelsen den 4. april 2024, er der blevet arbejdet på at konkretisere de tiltag, der skal beskrives i områdefornyelsesprogrammet. Da borgernes input er vigtige for at finde ud af, hvilke tiltag der skal realiseres, er følgende inddragelsestiltag gennemført:

- Informationsmøde
- Invitationer uddelt til alle husstanden, i foreningerne og på sociale medier
- Workshop for alle, herunder en unge gruppe
- Møde med skoleprojektet i Nustrup, sammenlægning af børnehaven og skole.
- Oprettet styregruppe og arbejdsgrupper, hvor styregruppen er én deltager fra hver arbejdsgruppe og repræsentant fra forsamlingshus, skole/børnehaven, hal og Nustrup sogns beboerforening.

Input fra dette arbejde har ført til fire temaer, som er:

- Det lokale hjerte - omhandlende den gamle købmand og grund
- 20 minutters sognet – afstande mellem alle aktiviteter i Nustrup Sogn
- Naturen som sognets mødeplads- hvor og hvordan bruges naturen
- ansigtet ud ad til- it, hjemmeside og socialmedier

I det kommende arbejde skal det konkretiseres yderligere, hvilke tiltag der skal realiseres. Dette arbejde sker i samarbejde mellem kommunen, rådgivere og arbejdsgrupper med. Der er en arbejdsgruppe for hvert tema. Derudover er der oprettet en styregruppe, som skal sikre sammenhæng i projektet gennem både udarbejdelse af programmet og realisering.

Det skal desuden bemærkes at der arbejdes med de arealer mellem skole og hal, som indgår i det nye skoleprojekt, men som kan have en multifunktionel funktion, som tilgode ser, både hal, skole, forsamlingshus og alle som vil benytte området i fritiden.

I efteråret skal der holdes yderligere to arbejdsgruppemøder og styregruppemøder, hvor tiltagene skal konkretiseres til det færdige program som bliver præsenteret for det øvrige Nustrup Sogn i starten af november. Programmet skal politisk godkendes i december. Se tidsplan i bilag 2.

Til næste arbejdsgruppemøde arbejdes der videre med ideer og tiltag til de fire emner, og der fremlægges forskellig inspiration, f.eks. om Box it-købmand uden bemanning, ideer til en multifunktionel købmand og delebil eller cykel m.m.

Bosætning og trafik er ikke valgt ind som emner, da de kræver en anden proces i samarbejde med Haderslev Kommune.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Bilag

Nustrup Sogn - Ansøgning områdefornyelse

Tidsplan Områdefornyelse Nustrup

Punkt 77: Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram - anlægsbevilling

24/13324

Sagsresume

Beslutning om anlægsbevilling til projekt strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram i 2024 og 2025.

Beslutningskompetencen ligger hos Haderslev Kommunalbestyrelse.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at Land- og Byudviklingsudvalget og Økonomiudvalget overfor kommunalbestyrelsen anbefaler, at

- de bevillingsmæssige konsekvenser godkendes, jf. de bevillingsmæssige forhold.

Sagsfremstilling

For at indfri 2030 ambitionen om flere i uddannelse, flere indbyggere, og flere arbejdspladser, er der afsat midler til at gøre Vojens og Gram særligt attraktive at flytte til.

I budget 2024-2027 er afsat midler til at arbejde med strategisk udvikling i Gram og Vojens, og det skal ses i sammenhæng med de igangværende aktiviteter og planer i de to byer.

I Gram er bevaringsværdier og potentialer kortlagt som forarbejde til en udviklingsplan for byen, der konkret realiseres via et områdefornyelsesprogram. Derudover peger den gennemførte detailhandelsanalyse på et behov for mødesteder i det fysiske byrum, ligesom Vision Gram sammen med Haderslev Kommune arbejder målrettet med bosætningstiltag – herunder ønsker til nye boliger og byggemuligheder. Endeligt arbejder Land- og Byudviklingsudvalget med udvikling af Engparken og Rådhusgrunden, hvilket ligeledes bidrager til byudviklingen.

Udviklingsplan Vojens – der blandt andet er udarbejdet i samarbejde med Forum Vojens i regi af projekt ”Levende bymidter” - er vedtaget. Udviklingsplanen rummer et hovedgreb, hvor følgende områder søges udviklet og/eller omdannet:

- Rådhuscenteret
- Stationsområdet
- Hal-området
- Hovedforbindelse gennem byen (Østergade/Vestergade)

Udviklingen i Vojens er nu i en implementeringsfase, hvor Land- og Byudviklingsudvalget sammen med bl.a. Forum Vojens sikrer realisering af planen. Konkret er projekter i gang inden for alle de fire hovedområder i udviklingsplanen.

Fælles for de to byer er, at byudviklingen kendetegnes ved et endnu tættere samarbejde med henholdsvis Vision Gram og Forum Vojens – og generelt øget borgerinddragelse. Derfor anvendes midlerne til projektledelse, planlægning og naturligvis konkrete anlæg, således der sikres en strategisk og sammenhængende byudvikling fra plan til indsats.

Økonomiske forhold

Der er på investeringsoversigten afsat 2,7 mio. kr. i 2024 og 4,0 mio. kr. i 2025 til Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram. Den 28. maj 2024 meddelte Haderslev Kommunalbestyrelse anlægsbevilling på 1,0 mio. kr. til køb af bygning.

Bevillingsmæssige forhold:

Der meddeles anlægsbevilling på 5,7 mio. kr. til projekt strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram. Finansiering hentes af det afsatte rådighedsbeløb til Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram, jfr. nedenstående oversigt.

Projekt: Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram (mio. kr.)	Udgifter	Indtægter
Tidligere anlægsbevillinger	1,0	-
Anlægsbevilling til Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram	5,7	-
Anlægsbevilling i alt til projektet	6,7	-

Finansiering	2024	2025	2026	2027	2028
Afsat rådighedsbeløb til Strategisk udviklingsplan i Vojens og Gram	1,7	4,0	-	-	-

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024
- Økonomiudvalget 24. september
- Haderslev Kommunalbestyrelse 1. oktober

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Punkt 78: Landsbyfornyelsespuljen - Indsats på hovedgaden

24/10738

Sagsresume

Beslutning om at godkende kriterier for udvælgelse af et geografisk område samt procesplan. Med afsæt i Land- og Byudviklingsudvalgets drøftelse 6. juli 2024 præsenteres en model for en målrettet bygningsfornyelsesindsats i en udvalgt landsby. For at opnå så målrettet og effektiv proces som muligt foreslås det at anvende et bredt udvalg af indsatsmuligheder, spændende fra den politiske udvælgelse af det geografiske indsatsområde til administrationens tætte og udviklende dialog med de udvalgte ejendommers ejere. Den overordnede intention for indsatsen er at bidrage til en positiv arkitektonisk udvikling i udvalgte landsbymiljøer.

Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- de beskrevne kriterier for udvælgelse af et geografisk område godkendes
- den beskrevne procesplan godkendes

Sagsfremstilling

Landsbyfornyelsespuljen er en pulje, der anvendes bredt til by- og bygningsfornyelse i Haderslev Kommune. Bygningsfornyelse, der gennemføres under puljen, giver mulighed for 60% refusion og låneadgang til den resterende del. Bygningsfornyelse kan rumme:

- Oprydning på grunden
- Renovering af klimaskærmen

Puljen til bygningsfornyelse kan finansiere 100%, hvis der er tale om projekter med lejeboliger, 50% hvis der er tale om ejerboliger, og 75% hvis der er tale om ejerboliger i bevaringsværdige ejendomme

Der foreslås et forløb som beskrevet herunder:

Udvælgelse af landsby eller del af landsby

Teknik og Klima udarbejder en bruttoliste af landsbyer, der kan være emner for en fornyelsesindsats. Den politiske udvælgelse sker ud fra en vurdering af følgende kriterier:

- Maksimal visuel effekt. Forhold angående beliggenhed og forbipasserende trafik skal vurderes i denne sammenhæng.
- Bevaringsværdier i enkelt ejendomme og kulturmiljøer skal fastholdes og udvikles
- Understøttelse af allerede eksisterende lokale ressourcer i form af beboerforeninger, fokusplaner m.m.

Dialog med ejendomsejeren

Teknik og Klima kontakter relevante ejendomsejere i det udvalgte område. Med henblik på en tæt og udviklende dialog præsenteres konkrete forslag til bygningsmæssige forbedringer. Der udarbejdes aftale om indhold og finansiering af den bygningsmæssige indsats. På baggrund af resultatet af dialogen, frigiver udvalget en økonomisk ramme til projekternes realisering.

Gennemførelse

Efter godkendelse af projektmateriale og tidsplan kan der startes en byggesagsbehandling såfremt der kræves byggetilladelse. Derefter kan indsatsen gennemføres. Efter afslutning af byggeprojektet indhenter administrationen den statslige refusion i denne sammenhæng.

Evaluering

Efter afslutning af den første indsats er det vigtigt at denne evalueres. Dette med henblik på at vurdere, om det er denne proces der skal anvendes fremover. Teknik og Klima udarbejder evalueringsmateriale efter projektets gennemførelse.

Økonomiske forhold

Haderslev Kommune har i 2024 afsat netto 2,600 mio. kr. til område- og landsbyfornyelse i 2024. Desuden er der overført et udsponeret restbudget fra 2023 på netto 0,501 mio. kr.

Regeringen har på finansloven for 2024 valgt at afsætte en pulje på 100 mio. kr. til område- og landsbyfornyelse i kommunerne, hvoraf Haderslev Kommune har fået tildelt

2,086 mio. kr. i 2024. Desuden har Haderslev kommune en rest på statsrammen fra tidligere år, jf. tabellen.

(mio. kr.)	Budget 2024	Statsrefusion	Brutto-budget 2024
Budget 2024 andel med 60% refusion	1,611	2,417	4,028
Budget 2024 andel uden statsrefusion	0,989	0,000	0,989
Udsponeret restbudget overført fra 2023	0,501	0,752	1,253
I alt	3,101	3,169	6,270

Der kan disponeres projekter for i alt 6,270 mio. kr. til område- og landsbyfornyelse i 2024.

I 2025 er afsat netto 2,5 mio. kr. til område og landsbyfornyelse. Hvor meget Haderslev Kommune kan opnå i statsrefusion i 2025 og dermed disponere brutto til projekter i 2025 afhænger af, hvad der sættes af i finansloven for 2025 til landsby- og områdefornyelse.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt med de faldende bemærkninger.

Punkt 79: Revidering af politik for medborgerskab og samspil med frivillige

24/12046

Sagsresume

Beslutning om, hvordan der skal arbejdes videre med politik for medborgerskab og samspil med frivillige. Udvalget bliver præsenteret for følgende tre muligheder:

- 1) Arbejde med eksisterende påbegyndte revidering af politikken
- 2) Starte forfra med en ny revidering af politikken
- 3) Sammenfatte eksisterende politikker med fokus på frivillighed og fællesskaber

Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- det besluttes, hvilken af de fremlagte muligheder der skal arbejdes videre med

Sagsfremstilling

Den nuværende politik for medborgerskab og samspil med frivillige er godkendt af byrådet i 2013 og er dermed 11 år gammel. Politikken fremgår af bilag 1.

I styrelsesvedtægten for Haderslev Kommune fremgår det, at Land- og Byudviklingsudvalget skal arbejde med initiativer til fremme af frivillighed, nærdemokrati og sammenhængskraft i nærområder.

Med den baggrund foreslås det, at der skal fornyet fokus på politikken for medborgerskab og samspil med frivillige.

Der er flere muligheder for det videre arbejde med politikken:

- 1) Arbejde videre med den påbegyndte revidering af politikken

I foregående valgperiode påbegyndtes en revidering af politik for medborgerskab og samspil med frivillige. I processen med revideringen har der været inddragelse af borgere fra lokalområder. Revideringen fandt sted i 2021. I perioden var der fokus på andre politikker og derfor blev den aldrig godkendt. Den reviderede politik fremgår af bilag 2.

- 2) Starte forfra med en ny revidering af politikken

Udvalget kan vælge at der skal igangsættes en ny proces frem mod en revidering, hvor lokalsamfundene og andre aktører der er relevante for revideringen, på ny inddrages.

- 3) Sammenfatte eksisterende politikker med fokus på frivillighed og fællesskaber

Der er i mange andre eksisterende politikker for Haderslev Kommune fokus på frivillighed og fællesskaber.

En mulighed er at sammenfatte punkter fra de eksisterende politikker, der omhandler frivillighed og fællesskaber. Den nye politik, omhandlende frivillighed og fællesskaber, vil dermed blive et bindeled mellem andre eksisterende politikker.

Udvalget skal desuden overveje, hvis der skal ske en revidering, hvem politikken er til for, og hvordan/om den skal bruges i praksis, og om der skal ske en inddragelse af andre udvalg, råd og nævn.

Afhængig af valg af model vil forvaltningen på et senere møde præsentere et oplæg til en proces for det videre arbejde med revidering af politikken for medborgerskab og samspil med frivillige.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Land- og Byudviklingsudvalget ønsker, at forvaltningen præsenterer et oplæg jf. model 3, der inkluderer en plan for, hvordan politikken kommer ud at leve.

Bilag

Politik for medborgerskab og samspil med frivillige

Politik for medborgerskab og Frivillighed

Punkt 80: Opfølgning på dialogmøde

21/24497

Sagsresume

Drøftelse af dialogmødet mellem Land- og Byudviklingsudvalget og besøgs-klyngerne Kastrup og Vester Lindet samt Fole, Enderupskov, Tiset og Arnum 6. juni 2024.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- dialogmødet drøftes

Sagsfremstilling

Udvalget holdt dialogmøde med besøgs-klyngerne Kastrup og Vester Lindet samt Fole, Enderupskov, Tiset og Arnum 6. juni 2024.

Temaerne for dialogmødet var ”Bosætning” og ”Sparring/samarbejde”, herunder følgende spørgsmål til besøgs-klyngerne:

- Hvilke er de tre vigtigste ting, I som lokalsamfund kan nævne, som har haft en positiv udvikling i jeres lokalsamfund?
- Hvordan samarbejder I foreningerne imellem i jeres landdistrikt?
- Hvordan og hvornår søger i ekstern inspiration til brug i jeres eget lokalsamfund?

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Punkt 81: Bosætningstiltag

21/24497

Sagsresume

Drøftelse af bosætningstiltag. På baggrund af beslutningen den 6. juni 2024 drøfter Land- og Byudviklingsudvalget eventuelle tiltag i relation til tiltrækning, modtagelse og tilknytning, herunder rolle- og ansvarsfordelingen mellem kommune og lokalsamfund.

Indstilling

Direktøren for Teknik og klima indstiller, at

- bosætningstiltag drøftes

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget drøftede mulige bosætningstiltag den 6. juni 2024, se vedlagte bilag, og ønskede en sag til næste møde, hvor man forholder sig til, hvilke tiltag kommunen gør i henhold til tiltrækning, modtagelse og tilknytning.

Eksempler på aktuelle tiltag er beskrevet neden for under overskrifterne tiltrækning, modtagelse og tilknytning. Tiltagene skal samtidig være afsat til en drøftelse af de forskellige roller og ansvar, kommunen og lokalsamfundene hver især har.

Tiltrækning

Lokalsamfundene:

- Branding i form af videoer, podcast mv., bl.a. understøttet via borgerbudgetmidler
- Ambassadørrolle for landdistrikterne
- Udarbejdelse af fokusplaner i landdistrikterne

Haderslev Kommune:

- Områdefornyelser i Sønderballe, Oksenvad, Nustrup og Gram
- Brandingforløb for landdistrikter
- Ejendomsudvikling – Gram Rådhus og Engparken samt Trekanten 3 i Vojens
- Diverse puljer til at understøtte udvikling lokalt
- Realisering af strategisk udviklingsplan for Vojens
- Arrangementer om blandt andet kommunikation, funding og bestyrelsesarbejde
- Infodage for potentielle tyske tilflyttere, hvor aktører fra hele kommunen deltager med oplæg eller en infostand
- Løbende opdatering af kommunens hjemmeside boihaderslev.dk samt Instagram og Facebook med tilflyttercases, billeder, videoer, inspiration mv. fra hele kommunen.

Modtagelse

Lokalsamfund:

- Velkomstmappe med kommuneprintet folder, som flere landdistrikter bruger til ejendomsmæglere, nytilflyttede mfl.
- Løbende information om og reklame for foreningslivet mv.
- Fællesspisning for nytilflyttede
- Fysiske informations/-opslagstavler om begivenheder mv. i lokalsamfundet

Haderslev Kommune:

- Tilflytterarrangementer, der blandt andet inkluderer en bustur rundt i hele kommunen, hvor tilflyttere får kendskab til hele kommunen
- Minimum to årlige fællesspisninger med deltagere fra hele kommunen

Tilknytning

Lokalsamfund:

- Gåture/rundvisning i lokalområder - del af projekt Stier og ruter og senere ”gåværter”
- Kunstprojekter i samarbejde med Haderslev Kommune og Kunsthal 6100
- Diverse arrangementer, der skal styrke fællesskaber og tilknytning

Haderslev Kommune:

- Etablering og fastholdelse af fællesskaber i byer såvel som i landdistrikter, bl.a. via borgerbudgettering samt aktivitetspulje i forbindelse med PostNord Danmark Rundt
- Landsbyfornyelse – nedrivning, forskønnelse, opkøb, energirenovering mv.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Drøftet, idet udvalget har fokus på at understøtte bosætningen ved at støtte op om fællesskaber og supplere events i kommunen.

Herudover ved at have opmærksomhed på udbuddet af attraktive bosætningsmuligheder, og ved at understøtte muligheder for at kommunens naturlige grønne og blå elementer fremstår attraktive.

Bilag

LBU dagsordenspunkt 6. juni 2024

Punkt 82: Gensidig orientering

21/24497

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Folder med efterrets vandreture "Gårter"

Folder er vedlagt.

Å

Landdistrikternes Fællesråds generalforsamling 24. maj 2024

Referat fra generalforsamlingen er vedlagt.

Å

Landdistriktsforskningens Dag 2024

Landdistrikternes Fællesråd inviterer til Landdistriktsforskningens Dag, som vil finde sted i Thor Loungen 2 i Cepheus Park i Randers den 2. oktober 2024, fra kl. 9.30 til 15.30. Temaet er Frivillighed og Civilsamfund - Fundamentet for at sikre levedygtig udvikling i landdistrikterne? Programmet for dagen offentliggøres senere. Tilmelding sker via følgende link: <https://landdistrikterne.nemtilmeld.dk/58/>

Skovby Forsamlingshus holder 75-års Jubilæum

Invitation fra Skovby Forsamlingshus er vedlagt som bilag.

Å

Status på Udvikling Hærvejen

Referat fra informationsmødet 13. august 2024 er vedlagt.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Bilag

Arbejdsgruppemøde Nustrup Sogn

Folder gæstefolder efterår 2024

Referat generalforsamling LDF 2024

Jubilæum Skovby Forsamlingshus

Hærvejen informationsmøde 13. august 2024

Punkt 83: Politisk koordinering mellem udvalg

21/24497

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

2 minus 1 veje i Haderslev Kommune

Teknik- og Klimaudvalget har den 3. juni 2024 behandlet dagsordenspunkterne Evaluering af 2 minus 1 veje i Haderslev samt Medlemsinitiativ om 2 minus 1 veje i landdistrikterne. Teknik- og Klimaudvalget har dertil besluttet at sende punkterne til orientering i Land- og Byudviklingsudvalget, se bilag 1 og 2.

Procedure

- Land- og byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Godkendt.

Bilag

Evaluering af 2 minus 1 veje i kommunen

Medlemsinitiativ - 2-1 veje i landdistrikterne

Punkt 84: Dialogmøde med besøgs-klynger

21/24497

Sagsresume

Dialogmøde mellem Land- og Byudviklingsudvalget og besøgs-klyngerne Aarøsund, Aarø, Øsby og Halk/Hejsager samt Marstrup, Hoptrup, Vilstrup, Sønderballe og Starup.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- dialogmødet gennemføres

Sagsfremstilling

Udvalget holder dialogmøde med besøgs-klyngerne Aarøsund, Aarø, Øsby og Halk/Hejsager samt Marstrup, Hoptrup, Vilstrup, Sønderballe og Starup.

Temaerne for dialogmødet er ”Bosætning” og ”Sparring/samarbejde”, herunder følgende spørgsmål til besøgs-klyngerne:

Hvilke er de tre vigtigste ting, I som lokalsamfund kan nævne, som har haft en positiv udvikling i jeres lokalsamfund?

Hvordan samarbejder I foreningerne imellem i jeres landdistrikt?

Hvordan og hvornår søger I eksternt inspiration til brug i jeres eget lokalsamfund?

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 22. august 2024

Beslutning i Land- og Byudviklingsudvalget den 22-08-2024

Dialogmødet gennemført.

Punkt 85: Underskriftsside

Sagsresume

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen. For at godkende beslutningsprotokollen, skal hvert medlem underskrive ved at trykke på "Godkend".